

Amanda Peters

De bessenplukkers

Vertaald door Caecile de Hoog

Ambo|Anthos
Amsterdam

PROLOOG

Ik zit met mijn rug tegen de muur, mijn kussens zijn plat. Mae heeft ze wel opgeschud, maar dat is alweer uren geleden. Ik heb een foto van Leah in mijn handen. Van toen ze nog klein was, nog voor ik wist dat ze bestond. Terwijl het buiten begint te schemeren, verwonder ik me erover hoezeer ik door vrouwen ben gevormd, hoewel ik het grootste deel van mijn leven niet bij ze in de buurt ben geweest.

Door de pijn aan mijn benen kan ik niet buiten bij het vuur zitten, naast de boomstronk die ik al zo lang als een vriend beschouw. Ik heb genoeg van dit bed, de medicijnen, de eenzaamheid die ziek zijn met zich meebrengt, de wetenschap dat de mensen van wie ik hou, hoe ze ook hun best doen, mijn eenzaamheid nooit zullen begrijpen. Doodgaan is iets wat ik alleen moet doen. Leah, inmiddels een volwassen vrouw, komt een paar keer per week langs. Mae en Ben, mijn zus en mijn oudere broer, zorgen voor me, hoewel ik dat niet heb verdiend. Mijn moeder bidt.

‘Joe?’ Mae zet de deur op een kier en haar gezicht verschijnt in de opening tussen de deur en de muur.

‘Ik ben wakker.’

De deur gaat verder open en Mae komt binnen. Haar ogen staan vrolijk. Het is lang geleden dat ik iemand vrolijk zag kijken.

‘Wat zie je er gelukkig uit, Mae.’

‘Ik ben ook gelukkig.’

Ik probeer wat meer rechtop te gaan zitten. Ik wil er helemaal voor haar zijn, ik wil haar laten zien dat wat haar gelukkig maakt, mij ook gelukkig maakt.

‘Joe, we hebben bezoek. En ik denk dat we heel wat hebben bij te praten.’

JOE

De dag dat Ruthie vermist raakte leken de muggen heel veel honger te hebben. Volgens de witte mensen in de winkel waar we onze voorraden insloegen, waren indianen zulke goede bessenplukkers omdat ons bloed iets zurigs had wat de muggen op afstand hield. Maar zelfs als jongetje van zes wist ik al dat dat niet waar was. Muggen discrimineren niet. Nu ik hier lig, bijna op de kop af vijftig jaar later, en van binnenuit word verteerd door een ziekte die ik niet eens kan zien, ben ik er niet meer zo zeker van. Misschien zijn we wel zuur.

Hoe ons bloed ook smaakte, we werden gebeten. Maar mam wist een middeltje tegen de jeuk, waardoor we 's nachts konden slapen. Ze haalde de schors van een elzentak, kauwde erop tot het een brij was en bracht die aan op de beten.

‘Stilzitten, Joe. Niet zo wriemelen,’ zei ze terwijl ze de dikke pasta aanbracht. De elzen vormden een smalle bomerrij die achter langs de velden liep. De velden strekten zich eindeloos uit, of zo leek het. Meneer Ellis, de landeigenaar, had zijn land opgedeeld en elk perceel met grote stenen afgebakend, zodat gemakkelijker te zien was wat we gedaan hadden en wat we nog moesten doen. Uiteindelijk kwam je altijd weer uit bij de

bomen. De bomen of Route 9, een slechte weg vol met gaten zo groot als een watermeloen en zo diep als het meer, een donkere, slingerende streep asfalt waarover we elk jaar weer naar Maine reden.

Toen al, in 1962, stonden er maar weinig huizen langs Route 9, en de huizen die er stonden waren oud, de grijze en witte verf bladderde af, de veranda's hingen scheef en waren verrot, het gras schoot groen en geel op tussen de afgedankte auto's en koelkasten waarvan de roestschilfers wegwaaiden bij een straffe wind. Als we midden in de zomer uit Nova Scotia aankwamen, een karavaan van lachende en zingende donkergetinte arbeiders die een wereld van onkruid en roest binnentrok, keerden de bewoners ons de rug toe, want onze aanwezigheid getuigde van hun onvermogen iets van het leven te maken. Alleen in het najaar was er sprake van enige vreugde, als de zon een gouden gloed verspreidde en de velden oplichtten onder een glorieuze septemberlucht.

Te midden van al dat roest, al dat verval, stond het huis van meneer Ellis. Het stond op de hoek van Route 9 en de zandweg die naar de andere kant van het meer leidde, waar geen indianen kwamen, de kant waar de witte mensen 's zondags zwommen en picknickten en verbrandden in de zwakke zon van Maine. Jaren later, voor ik opnieuw vertrok, dacht ik thuis terug aan dat huis als aan een plaatje uit een boek of tijdschrift dat je in de wachtkamer van een busstation of bij de dokter doorbladert. Hoge esdoorns hingen over de oprit en iemand had tussen het huis en de zandweg die naar onze kampen voerde een rij dennen geplant zodat we niet naar binnen konden kijken, wat niet wegnam dat we het bleven proberen.

'Ben, waarom bouwen ze een huis als dat toch alleen maar uit ramen bestaat?' vroeg ik aan mijn broer.

‘De mensen moeten een dak boven hun hoofd hebben. Het wordt hier ook koud, net als bij ons.’

‘Maar al die ramen,’ zei ik verbaasd.

‘Ramen zijn duur. Zo laten ze de wereld zien dat ze rijk zijn.’
Ik knikte, ook al begreep ik het niet echt.

Dat het huis wit was – het werd om het jaar geschilderd –, rode sierlijsten had en twee zuilen bij de voordeur, was voor iemand als ik, die in een piepklein huisje woonde met drie kamers en een dak dat lekte, genoeg aanleiding om het een landhuis te noemen. Toen ik er jaren later terugkwam en meneer Ellis allang overleden was aan een hartaanval, bekeek ik het met frisse ogen en besefte ik dat het een gewoon huis was met twee verdiepingen en een erker.

Toen we die zomer, de zomer dat we Ruthie kwijtraakten, half juli aankwamen, stonden de velden vol met groen blad en kleine wilde bessen. We waren nog heel opgetogen, herinnerden ons nauwelijks het harde werk en de lange dagen van de vorige jaren. Mijn vader zette ons af met de voorraden voor de komende acht tot twaalf weken, en ging nog dezelfde dag terug. Met een stofwolk achter zich reed hij terug naar de grens om in New Brunswick de plukkers op te halen die elk jaar meegingen. Plukkers die hij kon vertrouwen: de oude Gerald en zijn vrouw Julia, Hank en Bernard, tweelingbroers die hard werkten en op zichzelf waren, de weduwe Agnes en haar zes kinderen, allemaal groot en sterk, en Frankie, de dronkenlap, een rare snuiter die bang was voor beren en voor het donker, en niet al te hard werkte.

Pap zei altijd: ‘Je moeder zegt dat ook mensen als Frankie geld nodig hebben en een doel in hun leven, al is het maar voor acht weken.’

‘Ik pluk meer dan hij, pap,’ zei ik terwijl ik met mijn hoofd

naar Frankie gebaarde, die afwezig een besje in zijn mond stopte, ‘en hij eet er net zoveel als hij plukt.’

‘Joe, er zijn nu eenmaal mensen waar we begrip voor moeten hebben. Je weet dat hij bijna verdronken is als baby, en daarna is het nooit meer helemaal goed gekomen. Er is niets mis met Frankie, God zal er wel een bedoeling mee hebben, dus we nemen hem gewoon zoals hij is. Hij heeft dit werk elke zomer net zo hard nodig als wij. Hij komt graag mee, zit bij het vuur en verdient een zakcentje. Het geeft hem iets om naar uit te zien.’

‘Ja, maar pap...’ begon ik, misnoegd omdat Frankie er geld voor kreeg en ik, die heel wat meer bessen plukte, alleen maar nieuwe kleren voor school in september.

‘Geen gemaar, ga aan het werk en wees aardig voor Frankie. Ooit zul je het zelf nodig hebben dat anderen aardig voor jou zijn.’

Toen mijn vader was vertrokken om de andere plukkers op te halen, maakten wij de hut schoon en sloegen we onder het toezien van onze strenge moeder ons kamp op. ‘Trek het gras tussen de planken van de veranda uit, jongens. Laten we het hier een beetje netjes maken.’ We haalden onze handen open aan dat gras dat het had gewaagd in onze afwezigheid door de kieren te groeien. Daarna sprokkelde we hout voor twee kampvuren, een om op te koken, dat vrijwel voortdurend brandde, en nog een om water op te warmen voor de afwas en om in het weekend onze kleren te wassen. Mijn oudste zus hielp mee met het schoonmaken van de hut, terwijl een paar andere meiden naar het huis van de landeigenaar gingen om zijn vrouw met de grote schoonmaak te helpen. Ze kregen er wat geld voor, waar ze op de kermis haarspelden, clandestien gestookte whisky en popcorn van kochten.

Het meer was vanuit onze hut niet te zien, maar wel vanaf

de rand van het kamp, waar de oude Gerald en Julia hun tent opzetten. Wij hadden het geluk dat we een hut hadden met een dak, een deur, en een paar oude matrassen om op te slapen. Dat was maar voor weinigen weggelegd, de meesten, ook Ben en Charlie, mijn twee oudere broers, sliepen in een tent op de harde grond en gebruikten hun jasje als kussen.

Zodra alle families waren aangekomen, een paar uit New Brunswick, de rest uit Nova Scotia, werden de jongens luidruchtig en uitgelaten. Ze hadden elkaar sinds de vorige besenpluk niet meer gezien en er was veel uit te wisselen, wat ze dan ook met veel lawaai deden. Ik was die zomer nog te klein om met de grote jongens mee te doen, dus bracht ik veel tijd door met Ruthie, die uit hun buurt bleef omdat ze haar nerveus maakten. Overdag, als ze aan het werk waren, hield ze net zoveel van ze als van ons allemaal, maar 's avonds, als ze zongen rond het vuur, flirtten met de meisjes en met elkaar stoeiden, trok ze zich terug in de hut en ging ze met haar pop van oude sokken onder haar arm met haar rug tegen de achterwand liggen slapen. Mam lag aan haar andere kant om haar te beschermen tegen de rumoerige jongens, die ze al was vergeten.

Toen we die zomer met de oude truck naar het zuiden vertrokken, waren we met zijn zevenen. Pap, mam, Ben, Mae, Charlie, Ruthie en ik. Ben en Mae zaten intern op de indiaanse school en alle zomers voor die laatste kon mam niet wachten tot ze thuishkwamen, hoewel ze deed alsof dat niet zo was. Als het dan zover was, kregen ze nauwelijks de kans om uit te stappen of mam wierp zich op ze, greep ze om de beurt vast en nam hun gezicht in haar handen terwijl ze naar ze keek met een blik alsof ze van goud waren. Ze kuste ze op hun voorhoofd en bleef hun namen maar herhalen als een weesgegroetje. Pap klopte Ben op zijn rug, gaf Mae een knuffel en dan moesten we

allemaal de truck in en reden we naar de grens. Van de school-inspecteur mochten we ze maar twee keer per jaar zien, met kerst en met de bessenpluk. ‘Hard werken is goed voor hun karakter, het zal ze helpen rechtgeaarde burgers te worden’, las Ben een keer voor uit een brief waarvan hij de snippers aan elkaar had geplakt nadat pap hem had verscheurd. Pap mocht meneer Hughes niet, de dikke inspecteur met zijn pokdalige paarse neus, en na die brief hoefden Ben en Mae niet meer terug. Ze bleven thuis en gingen naar dezelfde school als Charlie en ik.

Nu ligt Ben in het eenpersoonsbed tegenover me te slapen. Meestal blijft hij wakker, uit angst dat ik mijn laatste adem uitblaas als het zijn beurt is. Als hij daar niet ligt, ligt Mae er te mompelen en te snurken. We zijn nog maar met zijn vieren: mam, Mae, Ben en ik. Als de geestenwereld bestaat, zal het fijn zijn om iedereen terug te zien die ik ben verloren. Fijn om ze een hug te geven en te zeggen dat ik van ze hou en dat het me spijt. Aan beide kanten van de magische grens heb ik excuses aan te bieden. Als de hemel niet bestaat, zal ik het nooit weten, dus ik maak me er maar niet druk om. Eigenlijk zou ik mam moeten zeggen dat ik betwijfel of er een hemel is, maar zij gelooft dat alle overledenen van wie ze heeft gehouden aan Gods rechterhand zitten.

Diezelfde zomer zaten we half augustus op een heldere avond rond het kampvuur. Pap had zijn viool opgeborgen en we waren moe van het dansen en zingen. Ruthie en ik spreidden een deken uit op de grond en gingen liggen. We lieten ons hoofd op onze handen rusten en keken naar de vuurvliegjes die de sterren naar de kroon staken. Wie geluk had en oud genoeg was, ging naar Allen’s Mountain, waar ze hun eigen kampvuur hadden. Mae vertelde ons sterke verhalen over jon-

gens en meisjes die met elkaar dansten en zoenden, en deed haar best ons te laten geloven dat zij altijd braaf was en zulke dingen nooit deed. Maar daar geloofden Ruthie en ik geen woord van. Mae was in voor elk feestje en raakte altijd in de problemen. Rond ons vuur ging het gesprek over andere dingen.

‘Ze zeggen dat het goed is, dat de kinderen zich leren aanpassen, werk zullen vinden.’ De oude vrouw had dikke, knoes-tige handen, maar ze vlocht met de lange stroken essenhout een mand zonder ook maar een moment haar blik neer te slaan om te kijken wat ze deed.

‘Bullshit, als je het mij vraagt. Niemand heeft het recht ons onze kinderen af te nemen, en witte lui al helemaal niet. Je ziet hoe die hun kinderen opvoeden, tot watjes, huilebalken. Ze hebben geen plezier, en nu moeten ze de onze ook nog hebben.’

‘Begrijp me niet verkeerd, ik vind het heerlijk om Ben en Mae weer thuis te hebben, maar er is toch wel iets voor te zeggen dat ze leren over de Bijbel,’ zei mijn moeder terwijl ze de steken opzette voor een nieuw paar sokken en zich dichters naar het vuur boog om beter te kunnen zien wat ze deed. ‘Ik twijfel nog steeds of het goed was om Ben en Mae terug te halen, maar voor Lewis is het een uitgemaakte zaak.’ Mijn moeder kon er niets aan doen dat ze in de ban van de kerk was geraakt; de uitgebreide ceremonies hadden de plaats ingenomen van de rituelen die uit haar hart waren gerukt tijdens een jeugd waar ze zelden over sprak. Ruthie stond op en fluisterde in mijn oor dat ze naar de wc moest. Ze liet een warm kuiltje achter in de deken die we deelden. Ze is niet meer op die deken gaan liggen. Toen mijn moeder na een tijdje naar haar op zoek ging, lag ze opgerold in een hoek van de hut te slapen.

De volgende dag raakte Ruthie vermist.

Pap liep heen en weer tussen de rijen om te kijken hoe we vorderden en af en toe naar een struik te wijzen die we vergeten waren of waaraan nog wat bessen hingen. Aan het eind van de dag kwam hij samen met de plukkers en noteerde hij hoeveel kratten ze die dag hadden gevuld. Er waren luiaards bij die takken en bladeren op de bodem van hun krat legden waardoor het leek alsof ze meer hadden geplukt dan ze hadden gedaan. Maar daar trapte pap nooit in, hoe vaak ze het ook probeerden. De plukkers werden per krat betaald. Meneer Ellis liep langs een van de touwen die de rijen struiken van elkaar scheidde toen Ruthie met een emmertje water vanuit de andere richting bij mijn vader aankwam. Met trillende armpjes omdat hij zo zwaar was, hield ze de blauwe plastic emmer met het witte hengsel waar we op zondagmiddag zandkastelelen mee bouwden naar hem omhoog.

‘Wela’lin ntus.’ Pap bedankte haar, nam het emmertje van haar over en nam een slok.

‘Zij zegt ook niet veel, hè, Lewis?’ Meneer Ellis legde een zweterige hand op haar hoofd en maakte een draaiende beweging waarbij hij zijn dikke tong liet klakken, alsof Ruthie simpel was of zo. Ze bleef staan en liet hem begaan. Zijn buik hing over de broekriem van zijn vuile, vettige spijkerbroek. ‘Ze is lichter dan je andere kinderen. Zal ze uiteindelijk voordeel van hebben, maar ik denk niet dat je haar helpt door in dat brabbeltaaltje te praten.’ Pap nam een slok, gaf Ruthie haar emmertje terug en terwijl hij naar Ben en mij wees, gaf hij haar een duwtje in de rug, weg van meneer Ellis. Het water klotste over de rand toen ze naar ons toe liep. Ben wilde het emmertje pakken, maar ik was hem voor en goot wat er nog over was van het water over mijn hoofd. Ik hoestte en proest-

te toen er wat in mijn mond kwam en ik me verslikte. Ruthie hurkte naast me neer en wreef over mijn rug zoals ze mam zo vaak had zien doen.

Tegen het middaguur reed pap langzaam in de blauwe truck langs de gaard om de plukkers op te halen, want iedereen had honger. Bij het grote veld dat het dichtst bij ons kamp was, deelde mam broodjes met worst uit. Het brood was droog en bleef aan mijn verhemelte plakken. Soms hadden we ketchup of mosterd, maar meestal alleen maar brood en worst. Als mam even niet keek, haalde ik de worst eraf en gooide ik het brood naar de kraaien. Ik had een flinke pets gekregen als ze het had gezien, want als er iets was wat ze niet tolereerde was het verspilling, met de zeven monden van haar eigen gezin plus het kamp dat ze moest voeden.

Die dag zaten Ruthie en ik langs het veld op onze steen. Daar zaten we graag als de jongens er de paar minuten dat ze vrij waren tussenuit knepen om een duik te nemen in het meer of met een meisje te zoenen. Mae was al bezig met het avondeten, dat meestal bestond uit aardappelen met vlees, en dat buiten, in de ondergaande zon werd klaargemaakt. Maar het was wel voor het hele kamp, dus het was een hele klus om al die aardappelen te schillen. Mae klaagde er vaak over, en soms nam ze de benen. Dan liftte ze naar Bangor zonder zich er ook maar een moment om te bekommeren dat pap zich zorgen zou maken en mam woedend zou zijn. Als het donker was kwam ze aangeslenterd en stopte ze Ruthie en mij snoepjes toe. We vroegen nooit waar ze die vandaan had – het kon ons niks schelen. De smaak van de suiker en het zure poeder vonden we heerlijk. De snoepjes bleven aan onze tanden plakken. Mam gaf Mae de wind van voren, wat ze lijdzaam onderging. Dan was ze een paar weken braaf en behulpzaam, tot ze er weer

vandoor ging. Je wist het nooit met Mae.

Later kon niemand zich herinneren Ruthie te hebben gezien nadat ik mijn brood naar de kraaien had gegooid en ik met een vinger tegen mijn mond had gezegd: ‘Niet aan mam vertellen, Ruthie.’

‘Ik zal je nooit verklikken, Joe.’ Haar stem klonk zacht en ze had die blik in haar ogen. Stil, bedachtzaam. Gek wat je je herinnert als er iets misgaat. Dingen die je van een gewone dag nooit zou herinneren blijven voor altijd in je geheugen zitten. Ik herinner me dat Ruthie een zomerjurk aanhad die eerst van de oudere meisjes was geweest. Toen Ruthie hem kreeg was hij dun geworden en opgelapt, en hij was te groot voor haar tenge-re lijfje. Op de oorspronkelijk blauwe stof zaten stukjes groen en rood, en onder haar arm zelfs een lapje blauw corduroy van mijn werkbroom van de zomer daarvoor. Ik zie ook haar gezicht nog voor me, het gezicht van mijn moeder – ze leken griezelig veel op elkaar, iedereen zei er wat van – toen Ruthie haar blik afwendde en naar een kraai keek die naar het brood dook dat ik had weggegooid.

Ik rende naar beneden om steentjes over het meer te laten ketsen, zoals ik bijna elke dag deed voor ik weer aan het werk moest. Het was nooit in me opgekomen dat ze aan de wandel zou gaan. Als ze haar brood op had, zat ze altijd naar de vogels te kijken tot mijn moeder of Mae haar kwam halen. Toen pap langsreed met de truck vol plukkers om ze terug te brengen, had hij niet eens in de gaten dat ze weg was. Pas toen mam naar de rots kwam om haar te halen omdat ze niet was teruggekomen om Mae te helpen, werd ze ongerust. Ze riep haar, ze dacht dat Ruthie zich had verstopt omdat ze geen zin had om te helpen, hoewel dat niets voor haar was.

‘Ruthie! Ruthie! Kom tevoorschijn, meisje, zodat ik je kan

zien.’ Ze liep langs de bomenrand toen pap terugkwam met de lege truck. Hij minderde vaart en reed over het hobbelige pad achter haar aan.

‘Wat is er aan de hand?’

‘Ruthie is ervandoor. Als ik haar vind krijgt ze een pak rammel omdat ze me zo ongerust heeft gemaakt.’ Pap glimlachte, boog opzij om het raampje bij de passagiersstoel dicht te draaien tegen het stof en de muggen, en reed verder terwijl mam Ruthie bleef roepen.

Pap was twijn aan het snijden om een nieuw veld af te bakenen toen mam zonder haar jongste terugkwam bij de hut.

Verbaasd keken we op toen de truck zand en steentjes opspattend aan kwam rijden. Hij stopte en pap schreeuwde dat we allemaal weer naar de truck moesten komen. Voor we ons gereedschap lieten vallen en met de anderen in de achterbak klommen, keken Ben, Charlie en ik naar de zon en zagen we dat het nog geen tijd was om met werken te stoppen. Toen we thuiskwamen zat mam met haar hoofd in haar handen op een plastic stoeltje. Mae zat naast haar met haar armen om haar heen.

‘Luister allemaal. Ruthie is blijkbaar gaan dwalen,’ zei pap. Als één man keek iedereen om naar de bomen en het pad dat naar het meer leidde, alsof we daardoor Ruthie tevoorschijn zouden toveren. ‘We splitsen ons op en kammen in tweetallen het bos uit.’

Mae ging met Charlie mee, ik liep achter Ben aan het bos in. De struiken schramden mijn benen en mijn gezicht. Tot mijn laatste snik, en die zal niet lang op zich laten wachten, zal ik me het geluid herinneren van al die stemmen die Ruthie riepen. We zochten overal in het bos en bij het meer, speurden de hele oever af, want je wist maar nooit. We spitsten onze oren

op gejuich van degenen die haar eindelijk hadden gevonden, maar dat kwam niet. Toen de zon begon onder te gaan en we maar bleven roepen, werd ik misselijk, een misselijkheid die zich door mijn hele lijf verspreidde. Het geroep galmde in mijn buik terwijl de schemering inviel. Ben bleef staan toen ik op de vochtige grond tussen de bomen moest gaan zitten om op adem te komen.

‘Kom op, Joe, opstaan. Dit is niet het moment om uit te rusten. Ruthie is vast doodsbang.’ Ben greep mijn arm vast om me overeind te trekken, maar mijn benen wilden niet en ik smakte terug op de grond. ‘Joe, stel je niet aan. Kom op.’

Ik barstte in tranen uit, draaide me van hem weg en braakte op het mos.

‘Jezus. Kom, ik neem je mee terug naar het kamp.’ Ben tilde me op, en alsof ik zo licht was als een veertje nam hij me op zijn rug. Ik sloeg mijn armen om zijn hals en legde mijn hoofd op zijn schouder. ‘Wee je gebeente als je over me heen kotst, dan laat ik je hier achter, hoor.’

Ik knikte zwakjes en mijn kin stootte tegen zijn schouderblad.

Toen we terugkwamen zat mam nog steeds op haar stoeltje naar het vuur te staren. Het was bijna etenstijd, maar er was nergens eten te bespeuren. Mae hielp me van Bens rug af en legde me op een oude deken met mijn hoofd bij de voeten van mijn moeder. Ze noemde me niet eens een watje toen Ben haar vertelde dat ik in het bos had overgegeven.

‘Maak je geen zorgen, Joe,’ zei mam. ‘Ze is waarschijnlijk te ver afgedwaald. Ze wordt vast wel gevonden. Maak je nou maar niet druk.’

Het was het uur van de dag waarop de zon plaatsmaakt voor de avond en alles er spookachtig uitziet. Pap kwam naar het

kampvuur gelopen, maar pas toen hij zijn mond opendeed wist ik dat hij het ook echt was.

‘Ik ga naar de politie. We moeten meer hulp hebben en zij hebben meer lantaarns dan wij. Ze is nog maar een kind.’ Alsof haar leeftijd iets uitmaakte. Hij draaide zich om, stapte in de truck en reed weg.

‘Hij gelooft nog steeds dat het ze iets kan schelen,’ zei mam toen we de achterlichten in de schemering zagen verdwijnen. Een halfuur later kwam de haveloze truck terug, gevolgd door één politiewagen met daarin één agent. De agent, kleiner dan mijn vader maar net zo mager, bleef een eeuwigheid in zijn wagen zitten. We keken allemaal naar hem, en zagen dat hij gewoon bleef zitten en iets leek op te schrijven in een notitieboekje. Af en toe keek hij onze kant op. Hij was te ver weg en het werd al donker, waardoor ik hem pas goed kon zien toen hij uitstapte. Pap wees naar mij, ik lag nog steeds bij de voeten van mijn moeder op de grond. De agent kwam naar me toe en hurkte naast me.

‘Is je vanmiddag iets opgevallen, jochie?’ Ik schudde mijn hoofd. ‘Heb je je zusje het bos in zien lopen? Naar het meer?’ Opnieuw schudde ik mijn hoofd. Zijn adem stonk naar een salade van uien en kool die te lang in de hete zon heeft gestaan. Hij stond op en trok zijn broek recht voordat hij mam en Mae hetzelfde vroeg. Met nauwelijks aandacht voor hun antwoord keek hij naar de mensen die rond het vuur zaten, en daar werd Mae kriegel van.

‘Gaat u nou iedereen dezelfde stomme vraag stellen of helpt u ons met zoeken?’

Mam greep Mae’s hand vast om haar te sussen. De agent keek niet eens haar kant op. Ik zie nog voor me hoe het vuur hem voor de helft verlichtte en de andere helft in de schaduw

bleef, net als de schurk in een stripboek dat ik geweldig vond, maar nooit kon kopen.

Hij tikte met zijn potlood op zijn notitieboekje. ‘Nou, ik kan niet veel meer doen dan wat jullie al hebben gedaan. Laat maar weten als ze terecht is. Ik zal mijn notities bewaren, je weet maar nooit.’

‘U gaat ons niet helpen?’ zei pap.

‘Het spijt me, eh,’ – hij keek naar zijn boekje – ‘Lewis. Maar ik weet zeker dat jullie haar vinden. Trouwens, we kunnen niet veel doen. Ze is nog niet lang genoeg verdwenen, en als seizoenarbeiders van elders zijn jullie geen inwoners van Maine. Dat zul je wel begrijpen.’ Hij zweeg even, zodat pap ja kon zeggen, maar die sloeg zijn armen over elkaar en zei niets. ‘En we zijn maar met drie agenten, en er is een paar weken geleden ingebroken in de agrarische winkel, dus...’

Hij liep terug naar zijn auto en wilde instappen, maar pap pakte hem bij zijn lurven. Zijn pet viel van zijn hoofd, ketste af op het portier en belandde op de grond.

‘We hebben het over een klein meisje,’ zei pap zacht.

De agent probeerde zich tussen de auto en het portier staande te houden, en pap hield hem in zijn greep. ‘Ik raad je aan me los te laten. Jullie zijn met veel meer dan de mankracht die ik kan optrommelen. Nou, laat me los.’

Pap liet hem los en de agent trok zijn kleren recht. Toen bukte hij zich, raapte zijn pet op en tikte tegen het portier het zand eraf.

‘Als jullie echt zo bezorgd waren om dat kind, hadden jullie wel beter op haar gelet. Ga opzij. Ik heb je gezegd dat ik mijn notities zal bewaren, mochten we iets horen. Laat gerust even weten als ze terecht is.’ Hij stapte in, maar bleef mijn vader aankijken. Pap was dan wel lang en dun als een wilg, als hij

kwaad was kon hij angstaanjagend zijn. De agent keerde op de open plek tussen de bomen, en reed het pad af naar Route 9. Mijn vader pakte een grote steen, gooide hem erachteraan en raakte een achterlicht. De auto stopte, maar reed toen door met één achterlicht, dat even later opging in het donker.

‘Je had kunnen weten dat ze ons niet zouden helpen, Lewis. Je stelt veel te veel vertrouwen in die lui.’ Mam ging weer zitten, leunde achterover en terwijl ze naar de sterren staaarde begon ze te huilen.

Niemand deed die nacht een oog dicht. Ik werd alleen naar bed gestuurd en de plek naast me, waar Ruthie had moeten liggen, bleef leeg. Het schijnsel van het vuur drong door de kieren tussen de houten planken de hut binnen. De volwassenen zaten nog buiten en ik hoorde hun geroezemoes, maar kon niet verstaan wat ze zeiden. Ik kneep mijn ogen zo stijf dicht dat ik sterretjes zag. Toen die wegtrokken tekende ik Ruthies gezicht op de binnenkant van mijn oogleden.

Twee dagen nadat Ruthie was verdwenen, kwam meneer Ellis langs. Hij was uit onze buurt gebleven, maar we waren te druk geweest om het op te merken. Hij wist van Ruthie. Iedereen in de kampen en huizen langs Route 9 wist het inmiddels. Maar nadat er al drie dagen geen krat gevuld was, kwam hij aanrijden in zijn truck, stapte uit en wenkte mijn vader. Hij deed alsof hij niet hoorde dat Ruthies naam nog steeds werd geroepen.

‘Het is niet mijn probleem, Lewis. Weet je wat mijn probleem is? Dat die bessen niet worden geplukt.’ Meneer Ellis wees naar de velden, waarin niemand aan het werk was. ‘Als jullie niet aan het werk gaan, zijn er genoeg andere indianen die hier maar al te graag aan de slag willen.’

Er vloog speeksel uit zijn mond op mijn vaders gezicht en

we verstijfden allemaal, bang dat hij hem tegen de vlakke zou slaan, maar dat deed hij niet. Hij leek al zijn vechtlust te zijn verloren.

‘Ik zou dus maar aan het werk gaan,’ riep meneer Ellis terwijl hij weer in zijn truck klom. ‘Heel naar dat je dochtertje is verdwenen,’ riep hij uit het raampje naar mam, en toen reed hij weg.

Nog twee hele dagen bleven we naar Ruthie zoeken en werkten we bij toerbeurt op het veld. Meneer Ellis reed elke ochtend om halfelf langs, en dan zorgden we dat we met een grote groep aan het werk waren. Hij knikte naar ons en reed door. Maar vanaf het moment dat het licht werd tot de zon ’s avonds achter de bomen verdween, en onze hoop meenam, zochten we haar en stakten we onze zoektocht alleen om de kratten voor het donker werd onderin met takken en gras te vullen. We brulden Ruthies naam zo lang dat de bomen die nooit meer zouden vergeten. We liepen van Route 9 door de velden naar het meer en weer terug, maar vonden geen enkel spoor van haar. Ze was nergens. Niet in de dunne bossen achter de velden, niet in een schuur of afgedankte koelkast bij een van de zes huizen langs de weg.

Na vier dagen zonder enig levensteken werd mijn moeders stemming steeds onvoorspelbaarder. Ze bleef maar op haar stoeltje zitten en kwam er alleen af om naar de wc te gaan of op Ruthies steen te gaan zitten. Mae trof haar daar aan op de grond, snikkend omdat ze de afdruk van Ruthies voetje in het zand had gezien. Mae speurde de grond af maar hoe goed ze ook keek, er was geen afdruk te bekennen. Pas toen het ging regenen en de onzichtbare afdruk naar de greppel aan het eind van het zandpad moest zijn weggespoeld, wist Mae haar over te halen mee terug te gaan naar de hut. De hele weg terug liep

mam, ondersteund door Mae, te jammeren en vervloekte ze God in de oude taal die alleen zij en pap nog kenden.

Pap betaalde een van de plukkers om mam en Mae terug te brengen naar Nova Scotia. Voor ze vertrokken huilde en jammerde mam urenlang. Het bracht me van mijn stuk om haar zo te zien huilen. Mijn moeder huilde nooit. We keken ze na toen de avondse Crosley stationcar uit 1952 het zandpad afreed en in elke drooggevallen modderpoel roestschilfers achterliet. Met mijn vaders verweerde hand op mijn schouder zwaaide ik ze uit.

Toen mam was vertrokken gingen de andere vrouwen hoofdschuddend op een kluitje zitten om op gedempte toon te praten over wat er gebeurd was: het ergste wat een vrouw kon overkomen.

‘Verschrikkelijk, een kind verliezen. Ik heb er zo’n veertig jaar geleden drie nog voor hun geboorte verloren, en een kleintje aan de koorts. Daar kom je nooit overheen.’ De oude vrouw schudde haar hoofd en boog zich over haar naaiwerk terwijl ze zoveel mogelijk licht van het vuur probeerde op te vangen.

‘Helemaal zo’n lief, rustig kind als Ruthie.’

‘We moeten maar hopen dat ze er niet onderdoor gaat. Ze heeft er nog vier die een moeder nodig hebben.’

Ik hoorde ze praten en bedacht dat mam beter af was geweest als ik was verdwenen. Ze had drie jongens en maar twee meisjes. Ik was de jongste jongen en kon wel gemist worden. Dat hield ik me die avond tenminste voor terwijl het kampvuur sombere schaduwen wierp op de grond. Het was een eenvoudige rekensom.

Zes weken lang bleven we naar Ruthie zoeken, tot de bessen waren geplukt, de aardappelen gerooid en het tijd was om naar huis te gaan. We braken het kamp af en namen de eigenaars

van de stationcar mee in de truck. Niemand had het over haar, maar toen we langs de steen reden waar ik haar voor het laatst had zien zitten, met een broodje in haar hand, wist ik dat we Ruthie voorgoed achterlieten.